

TIETEEN TERMIPANKKI

VETENSKAPSTERMBANKEN I FINLAND

BANK OF FINNISH TERMINOLOGY IN ARTS AND SCIENCES

University of Oulu June 6th 2016

Tiina Onikki-Rantajääskö

tiina.onikki@helsinki.fi

TIETEEN TERMIPANKKI

VETENSKAPSTERMBANKEN I FINLAND

BANK OF FINNISH TERMINOLOGY IN ARTS AND SCIENCES

- Bank of Finnish Terminology in Arts and Sciences (BFT): an open access terminological database on the internet, see <http://tieteentermipankki.fi>
- Multidisciplinary research infrastructure project funded by the Academy of Finland and the University of Helsinki (2011–2015)
- Coordinated at the Department of Finnish, Finno-Ugrian and Scandinavian Studies at UH
- Part of Finland's Roadmap for Research Infrastructures under the auspices of FIN-CLARIN

Goals of the BFT

- Up-to-date terminology as a prerequisite for scientific discourse
- To create a common ground for multi- and interdisciplinary research
- Open science:
- Transparency of scientific concept formation for all interested:
- Education, media, translation, decision making, public discussion
- Developing Finnish as an academic language
- Enhancing the parallel use of languages
- Translation equivalents
- Definitions in different languages
- Fields in different languages
 - Swedish
 - Minority languages
 - English in international cooperation

TIETEEN TERMIPANKKI

VETENSKAPSTERMBANKEN I FINLAND

BANK OF FINNISH TERMINOLOGY IN ARTS AND SCIENCES

- Started in 2012 with three pilot fields: botany, jurisprudence, and linguistics
- At the moment: 31 Finnish fields
- 2 Swedish, 1 Romani, 1 English (Language Technology)
- Over 38 500 concept pages, 45 % with definitions/explanations/additional info
- Over 300 000 terms/lemmas
- <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Termipankki:Etusivu/en>

Wiki & Niche-sourcing

- Semantic MediaWiki platform
- Niche-sourcing limited to experts in the field
 - Sharing the responsibility among experts
 - Guaranteeing professional quality
- To get an expert status in the web service of the BFT:
 - Create an account with your first name and last name
 - Send an e-mail to tieteentermipankki-info@Helsinki.fi
 - Ask for an expert status to the field of Clean energy research and tell us that you are a participant of the research group

Starting a new field

- Available terminologies:
surveying terminologies and glossaries
- Copyright issues
- Selection of suitable content
- Updating
- Feeding the database
- Basis for the terminology work of experts
- Basic categories
 - Branches of research, subfields etc.
- It is possible to add categories during the terminological work
- Cross-categorizing is possible
- Division of labour between experts
 - Specialists taking responsibility of their special subfield

Concept page & editing view

The image displays two side-by-side browser windows from the Tieteen termipankki (Finnish Terminology Bank) website, illustrating the difference between a concept page and its editing interface.

Left Window (Concept Page): The browser address bar shows `tieteentermipankki.fi/wiki/Language_Technology:machine-translation`. The page title is "machine translation | MT". It includes a sidebar with navigation links (Main page, Conference Page, Help, Bibliography, Recent changes) and a list of tools (What links here, Related changes, Special pages, Printable version, Permanent link, Page information, Browse properties, Short URL). The main content area contains sections for "Definition", "Definition (en)", "Additional Information", "Equivalents", "Related Concepts", and "References".

Right Window (Editing View): The browser address bar shows `tieteentermipankki.fi/mediawiki/index.php?title=Language_Technology:machine-translation&action=formedit`. The page title is "Edit Käsite-eng-fin-sve: Language_Technology:machine-translation". It features a sidebar with navigation links (Main page, Conference Page, Help, Bibliography, Recent changes) and a list of tools (What links here, Related changes, Upload file, Special pages, Page information, Short URL). The main content area contains sections for "Help", "1. Definition", "2. Explanation", "7. Additional Information", "5. Sources", "6. Evaluated", "8. Categories", "Sisältää laajempi kuvaus -artikkelin", "Logon tiedosto", "Logolinkin osoite", "3. Images", and "Kuvat".

Definition

- risk

Definition (en) the potential for realization of unwanted adverse consequences or events

- wind rose

Definition (en) A diagram indicating the frequency and strengths of winds in a definite locality for a given period of years

- It is possible to give more than one definition.

- superordinate, more general concept
- + essential and delimiting characteristics when compared to coordinate concepts

- Try to avoid circular definitions: use of the same words in the term and definition or when defining two terms referring to each other

- See Suonuuti, Heidi: *Guide to Terminology*. NordTerm 8.

Designation pages

tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitysinduction

Search

Most VisitedGetting StartedAudience Overview - ...

Tieteen Termipankki
VETENSKAPSTERMBANKEN I FINLAND
BANK OF FINNISH TERMINOLOGY IN ARTS AND SCIENCES

DesignationDiscussionReadEditEdit sourceView historyMore▼

Search

induction

Main pageConference PageHelpBibliographyRecent changes

BFTAboutMonitieteinen termityöContactPartnersTerminology work in postgraduate studiesLinksBlogArchivesToolsWhat links hereRelated changesUpload fileSpecial pagesPrintable versionPermanent linkPage informationBrowse propertiesShort URL

induktio (Epidemiologia) Lue koko artikkeli

kehittyminen (Epidemiologia) Lue koko artikkeli

induktio (Filosofia) päättely, joka ei säilytä totuuttaLue koko artikkeli

induktio (Mikrobiologia) ulkoisen tekijän aikaansaama tapahtumaLue koko artikkeli

induktio (Biologia) Lue koko artikkeli

Tarkastele kielipillistä koodausta

Luo tämän nimityksen perusteella käsite uudelleaihealle:

ArkeologiaBiologiaClean Energy ResearchElokuva- ja televisiotutkimusEläinlääketiedeEläintiedeEpideimiologiaEsittävät taiteetEstetiikkaEtelä-Aasian tutkimusFilosofiaFolkloristiikkaFysiikkaGeofysiikkaIlmatiedeKasvatustieteetKasvitiedeKielitekniologia

FilosofiaDiscussionReadEditEdit sourceView historyMore▼

Search

induktiivinen päättely | induktio

induktiivinen päättely

induktio

Definition päättely, joka ei säilytä totuutta

Explanation Induktiivinen päättely tai induktio on useimmiten rajallisen kokemusaineiston perusteella yleisen ominaisuuden tai lainalaisuuden päättelemineen. Toisin sanoen johtopäätös ei induktiivisessa päätelyssä seuraa premiseistä välttämättä vaan ainoastaan todennäköisesti.

Yksittäistapauksena induktiivinen päättely merkitsee pääteltävä yksittäistapauksesta yleistykseen. Jos esimerkiksi havaitsen tuhat mustaa korppia, päätelen että 1001. korppi on myös musta. Tästä ei kuitenkaan voi olla absoluuttista varmuutta, ja David Hume (1711-1776) tunnetusti huomautti, että vaikka aurinko on noussut aamulla niin kauan kuin kukaan voi muistaa, tästä ei voi pätevästi päätellä, että se nousee myös huomenna. Ei voida edes tietää onko todennäköisempää, että aurinko nousee huomenna kuin se, että aurinko ei nouse huomenna. Tätä kutsutaan induction ongelmaksi.

Ongelmallisuudestaan huolimatta induktiiviset yleytykset ovat hyvin hyödyllisiä ja sen vuoksi hyvin yleisiä tieteessä. Vaikka premissi "Se, minä olemme tähän asti havainneet, on paras oppaamme siihen, mikä pätee havaitsematta jääneeseen" ei voida oikeuttaa, sen avulla voidaan päästä moniin hyödyllisiin johtopäätöksiin, joihin deduktio ei kykene. Hintana on vain uskomuksiin perustuvan tiedon hyväksyminen.

On huomattava, että vaikka induktio yleensä tarkoittaa pääteltävyyttä yksityistapauksista yleiseen, tämä ei ole sen olomuksellinen piirre. Laajemmin induktiivisella päätelyllä voidaan tarkoittaa mitä tahansa "tietoa lisäävää" pääteltävyyttä tai mitä tahansa ei-deduktiivistä pääteltävyyttä, jossa johtopäätös ei "sisällä" lähtöoletuksia. Induktio voi siis olla myös yleisestä erityiseen, erityisestä erityiseen tai yleisestä yleiseen. Esimerkiksi analogiapäätely on induktiivista pääteltävyyttä.

Additional Information kr. epagoge

Equivalents

inductive reasoningenglanti

inductionenglanti

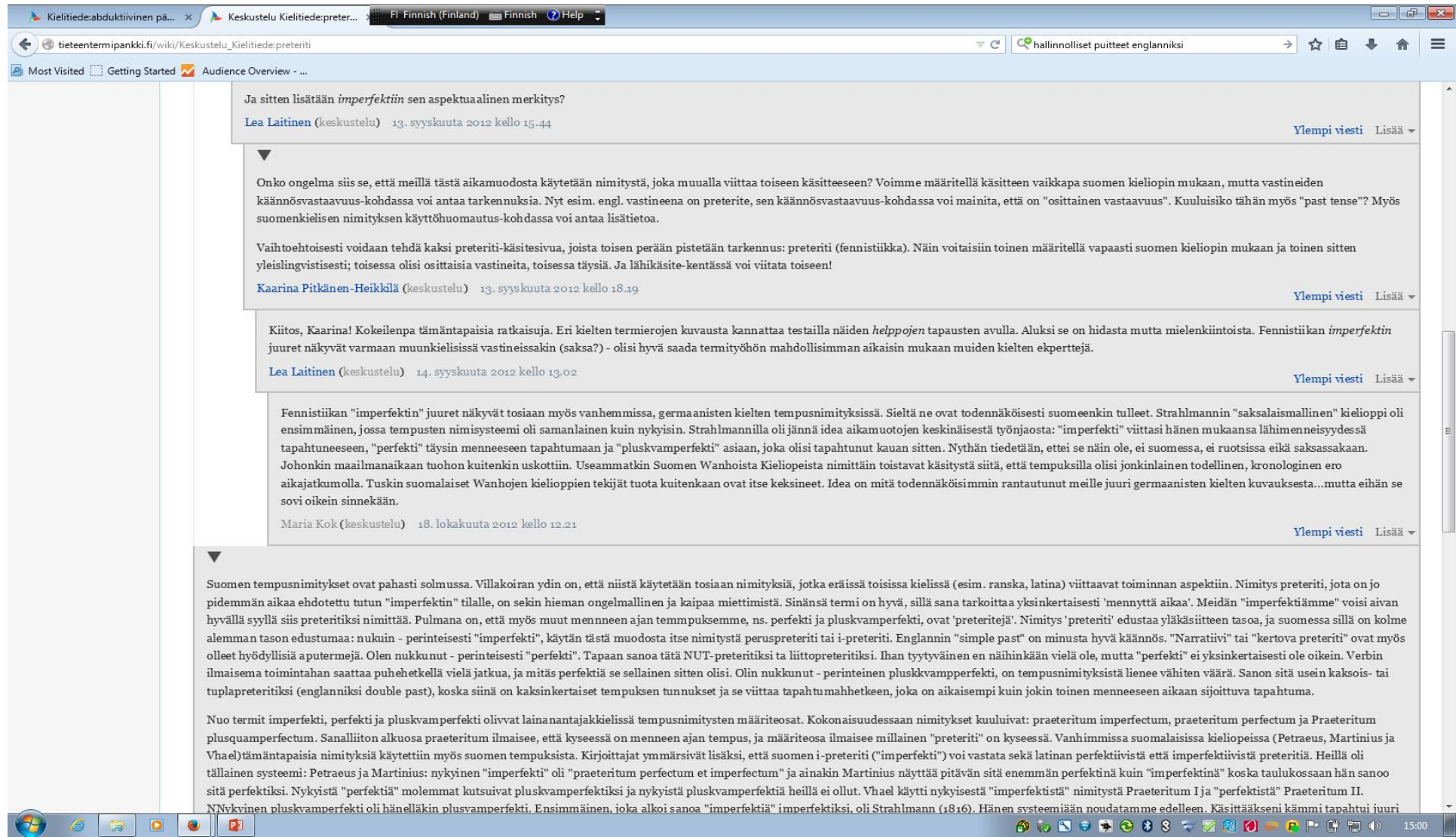
Related Concepts

- induktiologiikka
- deduktio
- abduktio
- analogia
- vastaesimerkki (vieruskäsite)

Fi

16:06

Discussions in the term bank

Kielitiede:abduktiivinen pää... Keskustelu Kielitiede:preter... FI Finnish (Finland) Finnish Help

tieteentermipankki.fi/wiki/Keskustelu_Kielitiede:preteriti hallinnolliset puitteet englanniksi

Most Visited Getting Started Audience Overview - ...

Ja sitten lisätään *imperfekti*n sen aspektuaalinen merkitys?

Lea Laitinen (keskustelu) 13. syyskuuta 2012 kello 15:44 [Ylempi viesti](#) [Lisää](#)

Onko ongelmia siis se, että meillä tästä aikamuodosta käytetään nimitystä, joka muualla viittaa toiseen käsitteeseen? Voimme määritellä käsitteen vaikkapa suomen kieliopin mukaan, mutta vastineiden käännösvastaavuus-kohdassa voi antaa tarkennuksia. Nyt esim. engl. vastineena on preterite, sen käännösvastaavuus-kohdassa voi mainita, että on "osittainen vastaavuus". Kuuluisiko tähän myös "past tense"? Myös suomenkielisen nimityksen käyttöhuomautus-kohdassa voi antaa lisätietoa.

Vaihtoehtoisesti voidaan tehdä kaksi preteriti-käsitesivua, joista toisen perään pistetään tarkennus: preteriti (fennistiikka). Näin voitaisiin toinen määritellä vapaasti suomen kieliopin mukaan ja toinen sitten yleislingvistisesti; toisessa olisi osittaisia vastineita, toisessa täysiä. Ja lähikäsite-kentässä voi viitata toiseen!

Kaarina Pitkänen-Heikkilä (keskustelu) 13. syyskuuta 2012 kello 18:19 [Ylempi viesti](#) [Lisää](#)

Kiitos, Kaarina! Kokeilenpa tämäntapaisia ratkaisuja. Eri kielten termiojen kuvausta kannattaa testailla näiden *helppojen* tapausten avulla. Aluksi se on hidasta mutta mielenkiintoista. Fennistiikan *imperfektin* juuret näkyvät varmaan muunkielisissä vastineissakin (saksa?) - olisi hyvä saada termityöhön mahdollisimman aikaisin mukaan muiden kielten eksperttejä.

Lea Laitinen (keskustelu) 14. syyskuuta 2012 kello 13:02 [Ylempi viesti](#) [Lisää](#)

Fennistiikan "imperfektin" juuret näkyvät tosiaan myös vanhemmissa, germaanisten kielten tempusnimityksissä. Sieltä ne ovat todennäköisesti suomeenkin tulleet. Strahlmannin "saksalaismallinen" kielioppi oli ensimmäinen, jossa tempusten nimisysteemi oli samanlainen kuin nykyisin. Strahlmannilla oli jännä idea aikamuotojen keskinäisestä työnjaosta: "imperfekti" viittasi hänen mukaansa lähimenneisyydessä tapahtuneeseen, "perfekti" täysin menneeseen tapahtumaan ja "pluskvamperfekti" asiaan, joka olisi tapahtunut kauan sitten. Nythän tiedetään, ettei se näin ole, ei suomessa, ei ruotsissa eikä saksassakaan. Johonkin maailmanaikaan tuohon kuitenkin uskottiin. Useammatkin Suomen Wanhoista Kieliopista nimittäin toistavat käsitystä siitä, että tempuksilla olisi jonkinlainen todellinen, kronologinen ero aikajatkumolla. Tuskin suomalaiset Wanhojen kielioppien tekijät tuota kuitenkaan ovat itse keksineet. Idea on mitä todennäköisimmin rantautunut meille juuri germaanisten kielten kuvauksesta...mutta eihän se sovi oikein sinnekään.

Maria Kok (keskustelu) 18. lokakuuta 2012 kello 12:21 [Ylempi viesti](#) [Lisää](#)

Suomen tempusnimitykset ovat pahasti solmussa. Villakoiran ydin on, että niistä käytetään tosiaan nimityksiä, jotka eräissä toisissa kielissä (esim. ranska, latina) viittaavat toiminnan aspektiin. Nimitys preteriti, jota on jo pidemmän aikaa ehdotettu tutun "imperfektin" tilalle, on sekin hieman ongelmallinen ja kaipaa miettimistä. Sinänsä termi on hyvä, sillä sana tarkoittaa yksinkertaisesti 'mennyt aika'. Meidän "imperfektiämme" voisi aivan hyvällä syyllä siis preteritiksi nimittää. Pulmana on, että myös muut menneen ajan tempuksemme, ns. perfekti ja pluskvamperfekti, ovat 'preteritejä'. Nimitys 'preteriti' edustaa yläkäsitteen tasoa, ja suomessa sillä on kolme alemman tason edustumaa: nukuin - perinteisesti "imperfekti", käytän tästä muodosta itse nimitystä peruspreteriti tai i-preteriti. Englannin "simple past" on minusta hyvä käännös. "Narratiivi" tai "kertova preteriti" ovat myös olleet hyödyllisiä aputermiä. Olen nukkunut - perinteisesti "perfekti". Tapaan sanoa tätä NUT-preteritiksi tai liittopreteritiksi. Ihan tyytyväinen en näihinkään vielä ole, mutta "perfekti" ei yksinkertaisesti ole oikein. Verbin ilmaiseva toimintahan saattaa puhehetkellä vielä jatkua, ja mitäs perfektiä se sellainen sitten olisi. Olin nukkunut - perinteinen pluskvamperfekti, on tempusnimityksistä lienee vähiten väärä. Sanon sitä usein kaksois- tai tuplapreteritiksi (englanniksi double past), koska siinä on kaksinkertainen tempuksen tunnukset ja se viittaa tapahtumamahhtkeen, joka on aikaisempi kuin jokin toinen menneeseen aikaan sijoittuva tapahtuma.

Nuo termit imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti olivat laina nantajakkielissä tempusnimitysten määriteosat. Kokonaisuudessaan nimitykset kuuluivat: praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum ja Praeteritum plusquamperfectum. Sanallitton alkuosa praeteritum ilmaisee, että kyseessä on menneen ajan tempus, ja määriteosa ilmaisee millainen "preteriti" on kyseessä. Vanhimmissa suomalaisissa kieliopissa (Petraeus, Martinus ja Vhael)tämäntapaisia nimityksiä käytettiin myös suomen tempuksista. Kirjoittajat ymmärsivät lisäksi, että suomen i-preteriti ("imperfekti") voi vastata sekä latinan perfektiivistä että imperfektiivistä preteritiä. Heillä oli tällainen systeemi: Petraeus ja Martinus: nykyinen "imperfekti" oli "praeteritum perfectum et imperfectum" ja ainakin Martinus näyttää pitävän sitä enemmän perfektinä kuin "imperfektinä" koska taulukossaan hän sanoo sitä perfektiksi. Nykyistä "perfektiä" molemmat kutsuivat pluskvamperfektiksi ja nykyistä pluskvamperfektiä heillä ei ollut. Vhael käytti nykyisestä "imperfektistä" nimitystä Praeteritum I ja "perfektistä" Praeteritum II. Nykyinen pluskvamperfekti oli hänelläkin pluskvamperfekti. Ensimmäinen, joka alkoi sanoa "imperfektiä" imperfektiksi, oli Strahlmann (1816). Hänen systeemiään noudatamme edelleen. Käsitteäkseni kämmi tapahtui juuri